

Krzyż Wielkopolski

6/P/26

złote tory na krzyż wśród murawy

Dł. trasy: 3,5 km
Liczba PK: 21

Miasto położone przy ujściu Drawy do Noteci. Choć samo miasto jest jednym z najmłodszych w Polsce, to pierwsze ślady osadnictwa w postaci narzędzi wykonanych z krzemienia i rogów jeleni pochodzą sprzed 8-9 tys. lat p.n.e. Nazwa miasta wywodzi się z niemieckiego słowa Kreuz, które odzwierciedlało krzyżujące się drogi linii kolejowych: Poznań–Szczecin i Bydgoszcz–Berlin. Dworzec kolejowy został wybudowany w 1851 r. Osiedle kolejarskie powstało dopiero w 2 poł. XIX w. na odkupionych gruntach wsi ołędzkiej Łokacz. 4 XII 1865 r. utworzono parafię ewangelicką, zbór zbudowano o wiele później, a oddano go do użytku 3 X 1884 r. Możemy zobaczyć zachowane do dziś budynki mieszkalne przy ulicy Staszica z 1911 r., przy Mickiewicza z 1912, przy Poznańskiej, Mickiewicza, Polnej z 1914-1915 r. W okresie Powstania Wielkopolskiego (1918–1919) toczyły się tutaj ciężkie walki, a postanowienia Traktatu Wersalskiego (1919) przyznały te tereny Niemcom. Granica przebiegała nad Notecią, zaledwie 2 km dalej. Prawa miejskie Krzyż otrzymał dopiero w 1936 r. Nadano mu herb, który przedstawiał krzyż z głową gryfa. Miasto zostało wyzwolone spod okupacji niemieckiej po ciężkich walkach 27 stycznia 1945 r. Po przejęciu miasta przez polską administrację zdecydowano, że nowym jego herbem będzie herb Sapiechów (znak herbowy w kolorze białym (srebrnym) na czerwonym tle). W 1990 r. do nazwy Krzyż dodano przymiotnik Wielkopolski. Kolejny raz zmieniono herb, który obowiązuje obecnie.

Najwyższym obiektem jest kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa, wzniesiony jako katolicki w 1936 r.

Legenda

- budynek
- ⊕ głaz, pomnik
- × inny obiekt

opracowanie trasy
i kreślenie mapy:
Alicja Pospieszala
PTP 11265

Na mapie miasta Krzyż Wielkopolski okręgami zaznaczono punkty kontrolne (PK).

Do każdego PK należy dopasować zdjęcie. Odpowiedzi, jako potwierdzenie przebycia trasy należy dostarczyć organizatorowi, przesłać za pomocą formularza dostępnego na stronie internetowej <http://trino.pttk.pl>

Aktualność mapy:
marzec 2026
wersja 1.0.

Krzyż Wielkopolski - złote tory na krzyż wśród murawy (6/P/26)

Krzyż Wielkopolski - złote tory na krzyż wśród murawy (6/P/26)

Jak już wcześniej wspomniano, „skok cywilizacyjny” i nazwę Krzyż Wielkopolski (dawniej niewielka osada) zawdzięcza korzystnemu położeniu na skrzyżowaniu tych „żelaznych szlaków”. Miejscowość, osada usytuowana wokół stacji kolejowej szybko się rozwijała. Na obu trasach kolejowych wzrastał ruch towarowy i pasażerski. Z uwagi na coraz większe potrzeby transportowe w 1912 roku w Krzyżu rozpoczęto budowę portu rzeczno oraz wybudowany został duży dworzec przeładunkowy. Znalazł swe miejsce między ujściem Drawy do Noteci. W celu uregulowania rzeki i umożliwienia żeglugi powstał obiekt jako przykład pruskiej myśli inżynierskiej. Są to urządzenia hydrotechniczne, w skład którego wchodzi: śluza 1913 r.; jaz 1913 r.; przepławka 1913 r.; dom śluzowy 1918 r.; budynek gospodarczy 1918 r. Stopień wodny Krzyż Wielkopolski (nr 22) na rzece Noteć wciąż funkcjonuje, będąc częścią Wielkiej Pętli Wielkopolski. Jest to ostatnia (lub pierwsza, zależnie od kierunku płynięcia) śluza na Noteci na tym odcinku. Stopień wodny składa się z napędzanej ręcznie jednokomorowej śluzy (o długości 57,4 m, o szerokości 9,6 m) oraz jazu, które są elementami skanalizowanego odcinka Noteci w kierunku Bydgoszczy.

ŚLUZA nr 22

JAZ

PORT RZECZNY

Drawa

Noteć

